

Keresztény közösségek végveszélyben – a Boko Haram Nigériában

*„Még ha a halál árnyékának völgyében járok is,
nem félek a gonosztól, mert te velem vagy...”
Zsoltárok 23:4*

A vallási és lelkiismereti szabadság alapvető emberi jog. Mégis a világ 80 országában közel 250 millió keresztény szenved megkülönböztetéstől vagy életveszélyes üldözés miatt, nem gyakorolhatja szabadon vallását. Évente több ezer ember hal meg világszerte csak a hite miatt, keresztényellenes gyilkosság vagy merénylet áldozataként, százezrek menekülnek el otthonaikból az üldöztetés elől, és ez a tendencia növekszik. A keresztény értékek védelme vagy azok marginalizálása, napjainkra a politikai retorika része lett hazánkban. Amíg a kormány kiemelt figyelmet fordít az üldözött keresztények megsegítésére, a keresztény értékek megőrzésére, addig a liberális narratíva teljesen ignorálja, hogy milyen joghátrányokkal élnek ezek a közösségek. A liberálisok fókuszában inkább az LMBTQ-közösségek¹ jogai állnak, és mint ők mondják, súlyosan diszkriminatív, hogy ezek az emberek egyfajta „*társadalmi gettóban kényszerülnek élni*”.² Jelen tanulmánynak nem célja ennek a liberális narratívának az értékelése, de annak bemutatása Nigéria példáján keresztül mindenképp, hogy milyen a „*halál gettójában élni*”.

(Bevezetés) Ha visszatekintünk az emberiség történelmére, azokat a tragédiákat, amelyeket népiirtásként ismerünk, elítéljük, és egyetértünk abban, hogy az ilyen borzalmak nem ismétlődhetnek. A keresztények elleni elnyomó propaganda azonban egyre erősödik, a világ számos területén az ellenségnek kikiáltott emberek tömeges legyilkolása folyik, az erők szak ezen irányra pedig már Európában is megjelent. A vallás fontossága, a napi életben való rendszeres megélése eltérő képet mutat társadalmanként. Az afrikai szubszaharai térségben, ahol a legkevésbé fontosnak tartott (Botswana), ott is a társadalom 33%-a nyilatkozott a vallás, a hit napi életben megélt fontosságáról. A Pew Research (2007) által végzett globális reprezentatív felmérése szerint Szenegálban nyilatkoztak a legtöbben a vallás fontosságáról (98%). Nigériában is jelentős az emberek számára a hit, 87%-uk vallotta mindennapjai fontos elemének hite gyakorlását. Ha összehasonlítjuk mindezt az európai képpel, a legvallásosabb nemzet, a lengyelek csupán 33%-a nyilatkozott a vallás fontosságáról életében. Magyarországon ez a szám 15%.³ A szubszaharai országok között végzett felmérés szerint Nigériában a második helyen (első helyen Rwanda) érzik azt az emberek a legtöbben (58%), hogy a vallási ellentétek súlyosan terhelik országukban a mindennapokat. A Nigériában megkérdezett keresztények 70%-a vallotta azt, hogy a Biblia értékrendje szerinti élet fontos, a megkérdezett muszlimok 71%-a az iszlám sária törvényt támogatja. Ez az adat fontos annak vonatkozásában, hogy a vallás megéléseinek megközelítése nem a Biblia és a Korán tanításainak összehasonlítása mentén történt, mert a muszlim hívők a bibliai tanításokon alapuló keresztény létformával szemben a sária törvény szerinti életvitelt, mint kívánatos társadalmi berendezkedést jelölték meg válaszaikban. Az iszlám jog elsődleges és legfontosabb forrása a Korán, ezt követi a Szunna, ami Mohamed próféta cselekedeteinek leírását és tanításait tartalmazza. A sária az iszlám önálló jogrendje. A sária szó eredeti jelentése út

a víz felé, s innen: útmutatás, vallási jog a hívők életének külső viszonyait szabályozó és a devianciákat szankcionáló vallási parancsolatok összessége (Terebess Ázsia Lexikon). A saria nem egy kidolgozott jogrend vagy megírt törvénykönyv; az ítékezést, a szabályrendszert értelmezni képes képzett személyek, bírák és kádik⁴ gyakorolják. Ezeket a vallási és társadalmi jelenségeket vizsgálva került jelen tanulmány fókuszába Nigéria, ahol a 200 milliós populációban a vallási eloszlás mintegy kiegyenlített a keresztények és a muszlimok között (muszlim 50%, keresztény 40%, különböző törzsi vallású 10%), és több mint egy évtizede az ország északkeleti térségét rettegésben tartva és erőszakosan terjeszkedve tombol az ISIS (valószínűsíthető) támogatását élvezve a Boko Haram dzsihadista fegyveres csoport.

(Nigéria⁵ – összefoglaló országtanulmány) Nigéria az afrikai szubszaharai térség 200 milliós (200.404.177 – worldpopulationreview May 2019) lélekszámú szövetségi köztársasága, a kontinens legnépesebb országa. Társadalmának 41%-a 14 év alatti gyermek, a lakosság várható átlag életkora 46 év. Hivatalos nyelv az angol, de a 250 különböző etnikum számos törzsi nyelvet is beszél. Az ország 1960-ban nyerte el függetlenségét az Egyesült Királyságtól. Közigazgatásilag 36 állam és egy fővárosi körzet (Abuja) alkotja, államszervezete alkotmányos, demokratikus, pluralizmus és általános választójog van. Kormányja demokratikus úton választott. Az országban törvényes igazságszolgáltatás van, melyet a Legfelsőbb Bíróság, Szövetségi Bíróság és az Állami Bíróságok gyakorolnak. Tagja a legjelentősebb nemzetközi szervezeteknek (pl. ENSZ, ILO, IMF, UNESCO, WHO, WTO). Gazdasága és iparosodottsága a kontinensen az egyik legfejlettebb. 1966 és 1998 között katonai diktatúrák uralkodtak, amelyek elherdálták az olajvagyonot. Az ország monokulturális gazdaságát az utolsó diktátor, Sani Abacha tábornok halála után a demokratikus berendezkedésű kormányok megváltoztatták, de az 1999 óta regnáló polgári kormányok alakulását folyamatosan átszövi a korrupció és a választási csalások vádja. Az új kormányok mindazonáltal az ásványi-anyag kincsek adta lehetőségek kiaknázásával diverzifikálttá alakították a nemzetgazdasági berendezkedést. A primer szektor a GDP 33%-át adja, és a foglalkoztatottak 70%-a ebben a szektorban dolgozik. Az ország az ásványkincsek tartalékok, valamint a jelentős kőolajkészletek által Afrika elsősorú kőolajexportőre.

(Vallás és társadalom) Nigéria vallási térképe (1. ábra) egyértelműen mutatja a vallási szakadást, az ország ennek mentén, mintegy kettéosztottságát. Az északi államok lakossága többségében muszlim, míg az ország déli területén a kereszténység dominál.

A muszlimok 95%-a szunnita. 1999 óta Nigéria államaiban engedélyezett az iszlám törvénykezés, a saria alkalmazása a muszlim közösségek polgári és büntetőbírósi eljárásaiban. Ennek lehetőségével az északon található 12 állam mind élt is, Kano állam még az alkotmányába is belefoglalta a sariát. Nigéria délnyugati részén élnek azok a közösségek, amelyek valamiféle őshonos vallást gyakorolnak, de ezek kisebbségi népcsoportok, törzsek. Az ország lakosságának 40%-át kitevő keresztények megoszlás szerint: 24,8% katolikus, 74,1% protestáns, a fennmaradó 1,1%-ot egyéb felekezetek pl. Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza mormon felekezet, vagy a Baptista Egyház, a különböző Apostoli Egyházak, Metodisták, és az ortodox keresztények alkotják. A keresztény közösségek délen és az ún. „middle-belt” (középső öv) területen az ország középső részén lévő államokban élnek. Ezek a területek mezőgazdasági és legeltetési szempontból gazdagabb területek, egyben a keresztény-muszlim konfliktusok színterei is.

1. ábra: Nigéria vallási térképe a saría uralta északi területekkel

Forrás: <http://www.geocurrents.info/cultural-geography/electoral-politics-and-religious-strife-in-nigeria>

(*A Boko Haram – genocídium Nigériában*) Nincsenek pontos adatok, de egyes feltevések szerint a Boko Haram iszlamista militáns szervezet 2010 körül jött létre Nigéria északkeleti részén Maiduguri városában. Vannak utalások korábbi, 1995-ös, vagy 2001-es megalakulásra is, de ezek vitatottak. Bármelyik adat legyen is valós, ami biztos, hogy a szervezet elindulása Nigériában Mohammed Yusuf nevéhez köthető, aki létrehozott egy olyan szektát, amely komplex vallási, iskolai nevelést nyújtott mecsetekben. Ezekbe az iskolákba íratta be gyerekeit sok mélyszegénységben élő nigériai család. Yusuf szellemi vezetőként állt a szekta élére. 1970-ben született Nigéria északkeleti Yobe államában, amely a szomszédos Borno állammal mára a Boko Haram központja. Állami általános iskolai oktatásban részesült, amely után iszlám tanulmányokat folytatott, ahol a szunnita iszlámon belüli ultrakonzervatív szalafista irányzat híve lett. Ennek az irányzatnak legalapvetőbb célja a valódi mohamedi életformához és hagyományokhoz való visszatérés. Vezetőként bőségben és tékozló életmódot folytatva élt, négy feleséget tartott, 12 gyermeke született, és hatalmának státuszszimbólumaként drága Mercedes gépjárműveket birtokolt és vezetett (Boyle 2009).

A Yusuf által vezetett szervezet 2001–2009 között viszonylagos békében működött, azonban amikor a kormányzati szigorítások megkezdődtek és zavartalan működésüket a rendőrség kezdte visszaszorítani, megkezdődtek a radikális megmozdulások. Először 2010-ben halt meg 800 ember egy a rendőrséggel való összecsapásban. Ekkor meghalt a vezető Mohammed Yusuf is, aki a halála előtt bosszúra eskette fel katonáit. Ezek az események véres megtorlásokat eredményeztek, a csoport bosszúálló terrorakciókat hajtott végre. A támadások és a rendőrségi akciók csak tovább fokozták az egyre eszkalálódó erőszakot. Feltevések vannak arról is, hogy a szervezet egy idő után már bizonyos politikai pártok támogatását

élvezve, eszköze lett a kormány, vagy politikai ellenfelek megbuktatásának. Annyi biztos, a Boko Haram bizonytalan és rossz kormányzati politikai légkörben, a szegénység okozta elégedetlenségben, mint Nigéria általános állapotára egy válasz jött létre, az agresszió és a frusztráció kettősségében, elsőként a legszegényebb északi területeken. A Boko Haram jelenséget nehéz egyértelműen és tényekkel alátámasztva megmagyarázni, és arra sincsenek bizonyítékok, hogy lett volna bármiféle kapcsolata az al Kaidával, vagy napjainkra az ISIS-el, vagy bármely más nemzetközi terrorista csoporttal. Annyi azonban bizonyos, hogy a szervezet egyre „kifinomultabb” módszerei arra engednek következtetni, hogy valamilyen szervezett irányítás és támogatás alatt működnek (Adibe 2013).

A Boko Haram nevet a lakosság „adta” a szervezetnek. A „boko” szó jelentése „nyugati oktatás” az arab „haram” szó jelentése „tiltott” vagyis szinonimája a „bűn”, ennek mentén a szervezet nevének fordítása „a nyugati oktatás bűn”. Ioannis Mantzikos (2010), az afrikai iszlám kutatója és szakértője pontosabb megfogalmazást használ: álláspontja szerint, ha a szervezet szándékait vizsgáljuk, inkább illik rájuk a „nyugati civilizáció tiltott” megfogalmazás, mint az oktatás, hiszen a csoport számára maga a nyugati civilizáció egy szentségtörés, valójában azt ellenzik, és mint olyan, magába foglalja a nyugati típusú oktatást, de nem korlátozódik arra.

(*A Boko Haram erőszak kronológiája 2012–2019*) A Boko Haram militáns csoportjai főként Nigéria északi államaiban élnek, Yobe, Kano, Bauchi, Borno és Kaduna területén. A szervezet úgy is utal magára és hitvallására, mint „*Jama'atu Ahlis Sunna Lidda'awati Wal-Jihad*”, ami azt jelenti: „Az emberek elkötelezték magukat a próféta tanításainak és dzsihádjának hirdetésére”. Ez az alapelv a Boko Haramot kimozdította kezdeti kormányzatellenes megmozdulásaiból, az erőszakszervezet a lakosságra is kiterjesztette rémuralmát. A teljesség igénye nélkül, de érdemes áttekinteni az utóbbi évek azon eseményeit (1. táblázat), amelyek mentén megerősíthető, hogy ez a szervezet nem csak egyszerűen helyi erőszak-szerveződés, vagy etnikai villongás, hanem a terrorizmus, az elvtelen erőszak és népirtás legveszélyesebb csoportosulása. A vallási magyarázat, a kalifátus megalakításának célja mellett, szakértők több magyarázattal is szolgálnak a szervezet létrejöttének okairól. Az iskolák elleni támadások, falvak felégetése, tömeges emberrablások és mészárlások (rossz) válaszok a hosszú ideje meglévő vallási feszültségekre, a szegénységre, a politikai korrupcióra, a gazdasági különbségekre, amelyeket csak tovább szítanak a kormányzat által adott, és nem kevésbé brutális rendőrségi válaszok, valamint a terrorizmussal szemben folytatott bizonytalan taktika. Habár az ország ásványkincsekben és olajban gazdag, kétszázmilliós lakosságának majdnem a fele, 87 millió ember él kevesebb, mint napi 1,90 dollárból, legtöbben az ország északi területén (Adebayo 2018). A szegénység ilyen mélysége már önmagában is elegendő lehet az elégedetlenség kitörésére és erőszakba való átcsapására. A Boko Haram létszámát illetően is csak a szakértői becslésekre hagyatkozhatunk. Egyesek (USA titkosszolgálati becslések) szerint haterzer keményvonalas fegyveres militáns alkotja a szervezetet, de vannak, akik ennek a háromszorosát becsülik (Zenn 2015). Annyi bizonyos, a Boko Haram terroristák rettegésben tartják Észak-Nigéria muszlimjait és keresztényeit, valamint tevékenységük már átterjedt Kamerun, Csád és Niger területére.

1. táblázat: A Boko Haram erőszak kronológiája

2012	- katonai és rendőrségi célpontok támadása Kano városában, 200 halott
2013	-BornoállamBagavárosábanösszezsapásokakatonaierőkkel,200halott,többségében ártatlan civilek - országszerte templomok támadása, 50 halott -katonairuhábaöltözöttterroristákfeltartóztatnakjárműveket,143embertlemészárolnak - a szervezet felkerül az USA terrorszervezetek listájára
2014	- Kawuriban (Borno) 45 ember gépfegyveres lemészárlása egy helyi piacon - 276 tinédzser lány elrablása Chibok-ból (Borno) - a militánsok megtámadnak 3 falut, de a lakosság ellenáll, 200 Boko Haram-harcost megölnék -robbantásosterrormerényletJos-banegyhelyipiacon,118halott.Militánsrajaütések Borno-szerte, 500 halott - 147 nő, fiatal lány és gyermek elrablása Borno-szerte, 66 férfi legyilkolása, 15 000 ember elűldözése
2015	- többnapos rajtaütés és 2000 ember legyilkolása Baga-ban és a környező falvakban a szervezet hűséget fogad az ISIS-nek - 400 fős tömegsírt találnak Damaszkban, férfiak, nők, gyerekek - a nigériai csapatok 450 nőt és gyereket menekítenek ki egy Boko Haram-táborból a Sambisa erdőben - Borno-szerte 175 ember lemészárlása - 241 nőt és gyereket mentenek ki a kormánycsapatok, 43 terroristát elfognak
2016	- 88 ember legyilkolása, köztük 58-at két öngyilkos merénylő nő ölt meg testre szerelt bomba robbantásával -akorábbankimenekítettlányokmegszólalnaknyilvánosan,avilágmegismeriamilitánsok gyereklányokkal elkövetett erőszakosságait - alkudozás a kormány és a terroristák között – a fogvatartott lányokért cserébe társaik elengedését követelik
2017	- a militánsok elleni katonai bombázásokban 90 civil hal meg Rann városában - tárgyalások eredményeként 82 iskoláslányt elengednek a terroristák
2018	- Gapachiból 110 egyetemista diáklányt rabolnak el - 25 vöröskeresztes dolgozót ölnek le Rann-ban - 104 elrabolt lányt elengednek
2019	- az ENSZ Menekültügyi Ügynöksége szerint a Boko Haram egy hétvége alatt 30 000 embert üldözött el a kameruni határig - több mint 250 000-en menekültek el Északról a szervezet miatt - márciusban 280 keresztényt mészárolnak le a fulani pásztorok - júniusban Bornoállamban három öngyilkos merénylő robbantott bombát egy futballmérkőzést néző tömegben: 33 halott, 40 sebesült - júliusban Bornoállamban Nganzai körzetben a Boko Haram fegyvereseit üzetnyitottak egy temetésen, 65 gyászolót öltek meg

Saját gyűjtés és szerkesztés. Forrás: CNN Boko Haram Fast Facts
<https://edition.cnn.com/2014/06/09/world/boko-haram-fast-facts/index.html>

Becslések szerint a Boko Haram már több mint 35 000 civil haláláért felelős az elmúlt évek vérengzései során (Campbell 2019). Az 1. táblázatban látható jelentős számokra felügyelve, fontos kiemelni és rávilágítani arra, hogy miért rabolnak el gyermeklányokat a szervezet fegyveresei. A Boko Haram tagjai az iszlám szalafista irányát követik, amely az iszlám szigorú fundamentalista értelmezése, Mohamed próféta példáján keresztül dicsőít és kizárólagosnak tart. Az iszlám azt tanítja, hogy az isteni kinyilatkoztatás csak feddhetetlen, büntelen életű, egyszerű tiszta próféta által közvetíthető az emberekhez. Ennek kivételes személyisége, megkérdőjelezhetetlen kiválasztottja Mohamed. A Próféta életét és cselekedeteit, tanításait összefoglaló, szájhagyomány útján terjesztett közlések gyűjteménye a hadisz. Az abban leírtakat a hívek minden részletében követendőnek tartják. A hadiszban szerepel, hogy Mohamednek 11-13 felesége volt, közülük a legkedvesebb Aisha volt, akit 6 éves korában vett feleségül. Amikor Aisha 9 éves lett, elhálták a házasságot, az akkor 53 éves Mohameddel. Ennek az írásnak nem tárgya egy 625 körüli történet megítélése egy gyermekleánnyal folytatott házaselet szempontjából, azonban a 21. században, a morális értékek mentén másképp ítélkezünk. A leánygyermek elrablását, annak vallási és morális igazolását, Mohamed és Aisha hadiszokban megírt története legitimizálja a szervezet tagjainak. A legértékesebbek a 8-12 éves lányok, őket elsőként a vezetők „veszik feleségül”, „akciós áron” meg lehet kapni a 12-20 éveseket, 20 évnél idősebbeket a legalacsonyabb „rangban” lévő szűkösebb anyagiakkal rendelkező katonáknak „kiárúsítják”. Ezek a férfiak aztán szexuálisan bántalmazzák a kislányokat, és erre képtelenség a vallás, vagy bármi más mentén igazoló, felmentő magyarázatokat adni.

A nigériai helyzetet tovább árnyalja még az is, hogy a terrorszervezet ellen harcoló CJFT Civil Egyesítési Erők, a Boko Harammal szemben gyerekeket és lányokat toboroztak, őket harcra kényszerítve. A CJFT közel ezer gyereket használt a Boko Haram elleni harcra, köztük több mint száz lányt. Az ENSZ szerint az északi térségben 2003 és 2017 között 3500 gyereket szerveztek be és küldtek gyilkolni. Megjelentek olyan állítások is, miszerint a CJFT-ben hasonlóan a Boko Haramhoz, a gyermeklányokkal elkövetett szexuális erőszak mindennapos. Ezt kormányzati szinten tagadták, annak ellenére, hogy az esetekről maguk az áldozatok beszéltek. Az UNICEF-nek 2017-ben sikerült a CJFT-vel egy cselekvési tervet aláírni, aminek eredményeképp a toborzott gyerekek közül 1727-et már elengedtek (Adebayo–Polglase 2019)

(A keresztény közösségek helyzete) Az előzőekben a Boko Haram, az ország északi területén elkövetett és többségében muszlimokat érintő erőszakos tettei kerültek bemutatásra, de nem lehet elmenni a keresztény közösségek ellen elkövetett borzalmas cselekedetek mellett. A keresztények üldözése és az ellenük elkövetett erőszak statisztikai világméreteken az utóbbi időkben soha nem tapasztalt méreteket öltött. A keresztény közösségek a Közel-Keleten, Nyugat-, Közép- és Dél-Ázsiában, Észak- és Kelet-Afrikában egyaránt kiveszik részüket az üldöztetés okozta szenvedésekből. De ezek között a legrosszabb az észak-nigériai keresztények állandó és folyamatos üldözése, az ellenük elkövetett erőszak. 2014-ben a népiirtás legbrutálisabb formáival szembesültek. Egy internetes keresztény portál adatai szerint (Prophecy News Watch 2019) 2014-ben a világszerte meggyilkolt keresztények esetén minden 100 áldozatból 64 Nigériában vesztette életét, többségük Észak-Nigériában. Ugyanebben az évben az Amnesty International bejelentette, hogy az egész világon a legrosszabb és leghalálosabb terrorszervezet a Boko Haram.

Az Észak-Nigériában élő keresztények több mint 30 millióan vannak, a legjelentősebb létszámú kisebbséget képviselik (31,25%). Mind szociális helyzetüket tekintve, mind vallási szempontból a legszörnyűbb erőszak célpontjaiként szenvednek. A 2011-es választások utáni

politikai indíttatású összecsapások zűrzavarában, megkezdődött az iszlamista Boko Haram kalifátus létrehozására irányuló törekvése az észak-keleti régióban. Az iszlamista nomád fulani⁶ pásztorok rendszeresen rátámadtak az ország „middle belt” középső területén élő, őslakos, bennszülött keresztény gazdálkodókra, hogy elűzzék őket és megszerezzék a földterületeket. Az északi területeken egyéb formái is vannak az elnyomásnak:

- a keresztényeket kizárják a politikai döntéshozatalból és az azokhoz kapcsolódó hivatali állásokból,
- megtagadják a földterületi igényeiket istentiszteleti helyek építésére, az utolsó templomot 1979-ben építhették,
- az általános iskolákban nem lehet keresztény vallási alapokon nyugvó oktatást folytatni, a legtöbb északi államban, a középiskolákban sem,
- a keresztényeket nyíltan diszkriminálják és nem kaphatnak semmilyen állást kormányzati irodákban, kizárólag a hitük miatt,
- a muszlimok számára fenntartott kurzusokat szerveznek a felsőfokú oktatási intézményekben és az egyetemeken, hasonló kurzusokat a keresztényeknek nem,
- erőszakkal elrabolják a keresztény lányokat és a muszlim hitre való áttérésre, házasságra kényszerítik,
- a nagyvárosokban elszigetelten élnek a keresztény közösségek az ország egész északi területén (Bologo 2019).

Nigéria szövetségi kormánya és az észak-nigériai államok soha nem fogalmaztak meg egy olyan erős, alkotmányos és politikai álláspontot, amely Észak-Nigériában mindenhol garantálja a keresztény közösségek számára a védelmet, a biztonságot, a szabadságot és a jogokat. 2006 és 2017 között megközelítőleg 20 500 keresztényt mészároltak le, több mint 1,8 millióan menekültek el lakhelyükről, valamint 15 000 templomot romboltak le vagy vált elhagyottá. A legtöbb atrocitás Északon Adamawa, Borono, Kano és Yobe államokban érte a keresztényeket. A legmegrendítőbb esetek egyike, amikor Kaduna államban egyetlen éjszaka alatt 600 ártatlan embert mészároltak le, az állam déli, dominánsan keresztények lakta területén a „middle belt” övezetben. A legtöbb kereszténynek lakta állam az ország északi részéhez közel, mind a „middle belt” övezetben van: Plateau, Nassarwa, Benue és Taraba. Ezekben a területeken olyan erőszakosak és nagymértékűek a fulani pásztorok támadásai a keresztények ellen, hogy nem ritka az áldozatok tömegsírba temetése (Bologo 2019).

2019 márciusában több mint 280 keresztényt öltek meg Nigériában a fegyveres fulani pásztorok, vagy a Boko Haram. Az erőszakot a kormány elítélte és ígéretet tett az elkövetők felkutatására. Ez nem egyszerű, mivel a fulani pásztorok nomád nép, akik állataikkal folyamatosan vándorolnak. Keresik a gazdagabb legelőket, amiből kevesebb van, ekkor behatolnak a keresztény gazdák földjeire, ami máris konfliktust teremt. Becslések szerint a militáns fulani pásztorok 2016 óta több mint 500 keresztény gazdálkodót öltek meg (Hough 2019).

(A nemzetközi közösségtől elvárt szerepvállalás a krízisben) A nemzetközi közösségnek hatékony és támogató intézkedéseket kell alkalmaznia, amelyek nyomást gyakorolnának a nigériai kormányra, hogy több garanciát és teljes szabadságot biztosítsanak az Észak-Nigériában élő keresztény kisebbségek számára:

- törvényi erővel szükséges felszámolni a keresztény közösségek szabadságát és jogait sértő korlátokat,
- meg kell akadályozni a keresztény őslakosok földjeire történő erőszakos betöréseket, a földek jogtalan kisajátítását,

- az üldöztetés, az erőszak, a megkülönböztetés és kirekesztés széles körben való elterjedtségének felszámolása,
- jogállamiság és demokrácia,
- a demokrácia és a teokrácia kettős, egymással ellentétes ideológiáinak eltávolítása a nigériai alkotmányból.

A nemzetközi közösségnek cselekedni kell a humanitárius, keresztény krízis kezelésében az érintett területeken. Szükséges lenne egy olyan globális alap létrehozása, amely hatékony segítséget képes nyújtani a jogsértések áldozatainak rehabilitációjához. A jogállamisággal összeegyeztethetetlen az, hogy az erőszak elől menekülő keresztények javait és földbirtokait elkobozzák, vagy egyszerűen elveszítik az erőszakos földfoglalók miatt, akik büntetlenül fosztogatnak a keresztények birtokain. A nemzetközi közösségnek fel kell lépnie ez ellen a durva jogfosztás ellen, felszólítva a nigériai kormányt, hogy tegyenek hatékony és valós intézkedéseket a jogsértésekkel szemben, illetve képesek legyenek olyan védelmet nyújtani, hogy a keresztények megőrizhessék jogos tulajdonukat (Bologo 2019).

(Összegzés) A világ keresztényeinek csupán 25%-a él fejlett demokráciákban, ahol jobbra szabadon élhetik meg hitük gyakorlását. A korlátlan hatalmon alapuló rezsimekben, és ott, ahol teret kapnak a szélsőséges vallási ideológiák, ez nincs így. A tanulmányban példaként bemutatott Nigériában a dzsihadisták tönkretesznek településeket, régiókat, akár egész országok fejlődését vetik vissza. Élhetetlen közeget teremtenek, ahol emberek tömegei szenvednek a mindennapok erőszakában, életüket mintegy kilátástalanul élik a „*halál gettójában*”, vagy javaikat, megteremtett egzisztenciájukat hátrahagyva nincstelenné válva elmenekülnek. A hivatalos kormányzati narratíva többnyire nyilatkozatokat ad ki és elítéli az erőszakos eseteket, de semmi nem garantálja a keresztények alapvető biztonságát. A keresztény vezetők felszólítják híveiket, hogy tartózkodjanak a megtorlástól, és kérik a rendvédelmi szervek hatékony fellépését. Az iszlamista terrorcsoportok pedig a gyenge vagy semmiféle hatósági fellépéseket ismerve, újabb erőszakos cselekményeket követnek el büntetlenül. A nigériai mindennapok borzalmi, a szegénység, az üldöztetés, a mindennapos félelemben élés, talán távol esik a mi mindennapi problémáinktól. A legújabb nyugati trend szerint, nekünk másra „kell” figyelni, gyermekeinket idejekorán a szexuális másság elfogadására érzékenyítjük (valójában véleménypresszió, indoktrináció), mert ha nem, akkor érzéketlenné és kirekesztővé válnak. A nyugati kultúrákban legkülönbözőbb jogoknak lehet érvényt szerezni, a genderizmus lassan társadalmi normává válik, és eltévedünk a betűtésták (LMBTQIA, LMBTQIAPK) tengerében és figyelmünk elsiklik a valódi tragédiák felett.

Jelen tanulmány a „Nemzetköziesítés, oktatói, kutatói és hallgatói utánpótlás megteremtése, a tudás és technológiai transzfer fejlesztése, mint az intelligens szakosodás eszközei a Széchenyi István Egyetemen” projekt keretében készült. Projekt azonosító: EFOP-3.6.1-16-2016-00017

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Adebayo, Bukola (2018): Nigeria overtakes India in extreme poverty ranking. <https://edition.cnn.com/2018/06/26/africa/nigeria-overtakes-india-extreme-poverty-intl/index.html> letöltés ideje: 2019. 05. 23.
- Adebayo, Bukola – Polglase, Katie (2019): Almost 900 child recruits released from anti-Boko Haram militia in Nigeria. <https://edition.cnn.com/2019/05/10/africa/boko-haram-children-freed-intl/index.html> letöltés ideje: 2019. 05. 22.
- Adibe, Jidefor (2013): What do we really know about Boko Haram? In: Boko Haram – Anatomy of a crisis. Publishes by e-International Relations Bristol, UK. pp. 9–15.
- Afrika Tanulmányok <http://www.afrikatanulmanyok.hu/htmls/nigeria.html> letöltés ideje: 2019. 05. 21.
- Bologo, Christian (2019): Nigeria and the challenge of migration. Az abujai katolikus érsekség kancellárjának előadása. In: MCC Budapest Summit on Migration Conference 2019. 03.22.
- Boyle, Joe (2009): Nigeria's 'Taliban' enigma. <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8172270.stm> letöltés ideje: 2019. 05. 22.
- Campbell, John (2019): Nigeria Security Tracker adatbázis. <https://www.cfr.org/nigeria/nigeria-security-tracker/p29483> letöltés ideje: 2019. 05. 23.
- Geocurrents <http://www.geocurrents.info/cultural-geography/electoral-politics-and-religious-strife-in-nigeria> letöltés ideje: 2019. 05. 21.
- Hough, Casey B. (2019): The continuing persecution of Nigerian Christians. Ethics and Religious Liberty Commission <https://erlc.com/resource-library/articles> letöltés ideje: 2019. 05. 22.
- Mantzikos, Ioannis (2010): The absence of state in Northern Nigeria: The case of Boko Haram In.: African Renaissance Vol 7 No. 1. pp. 57–62.
- Pew Research (2017) <https://www.pewforum.org/2010/04/15/executive-summary-islam-and-christianity-in-sub-saharan-africa/> letöltés ideje: 2019. 05. 21.
- Prophecy News Watch: Why Are So Many Christians Being Persecuted? http://www.prophecynewswatch.com/article.cfm?recent_news_id=3183 letöltés ideje: 2019. 05. 22.
- Terebess Ázsia Lexikon <https://terebess.hu/keletkultinfo/lexikon/jog.html> letöltés ideje: 2019. 05. 21.
- World Population Review <http://worldpopulationreview.com/countries/nigeria-population/> letöltés ideje: 2019. 05. 21.
- Zenn, Jacob (2015): Wilayat West Africa Reboots for the Caliphate. In.: CTC Sentinel. Combating Terrorism Center at West Point. vol.8. issue 8. pp. 10–16.

JEGYZETEK

1	LMBTQ: leszbikusok, melegek, biszexuálisok, transzneműek és queerek.	4	A kádi az iszlám jog szerinti igazságszolgáltatásban működő, tárgyaló és ítéletet hozó személy.
2	Bósz Anett, a Magyar Liberális Párt szóvivője, 2017. március 9. sajtótájékoztató (forrás: MTI).	5	Az ország adatainak forrása: www.afriaktanulmanyok.hu .
3	A szerző megjegyzése: a vallásosság és a keresztény kulturális identitás megélése ez esetben elkülönítendő.	6	Fulani: a legnagyobb muszlim etnikai csoport, a Hausa etnikummal a muszlimok 29%-a.